บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ภายหลังจากที่ได้รับการอนุมัติให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 และรวบรวมข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 โดยในส่วนของข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 ศึกษาจากประชากร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 6,252 คน สำหรับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เฉพาะโรงเรียนที่มีข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 ปฏิบัติราชการอยู่เท่านั้น ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละจำนวน 6,252 คน รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 18,756 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การปฏิบัติงานของอาจารย์ 3

ส่วนที่ 2 มาตรฐานการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ 3

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 3 ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหน้าที่ ความรับผิดชอบและลักษณะงานตำแหน่งอาจารย์ 3 ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูของ ก.ค. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติให้ปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี แบบประเมินผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการครู รายงานการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เหมาะสม

ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับคุณภาพครู

2. ร่างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 โดยยึดลักษณะงานที่ปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหรือคุณภาพการศึกษา มาใช้เป็นองค์ประกอบในการประเมินและระดับคุณภาพครูเป็นแนวทางในการกำหนดระดับการปฏิบัติ

3. หาคุณภาพของแบบประเมิน

3.1 นำร่างแบบประเมินฯ เสนอที่ประชุมคณะทำงานที่มีประสบการณ์ในการวิเคราะห์คำขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งของข้าราชการครู โดยการเสนอผลงานทางวิชาการ จำนวน 6 คน เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของการประเมิน ตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน และระดับการปฏิบัติ

3.2 นำแบบประเมินที่ผ่านคณะทำงานแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิของ ก.ค. จำนวน 3 คน ได้แก่ ดร.กมล สุดประเสริฐ ดร.สายหยุด จำปาทอง และดร.บุญลือ ทองอยู่ พิจารณาตรวจสอบความแม่นตรงเชิงเนื้อหา ตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน และระดับการปฏิบัติ แล้วนำมาปรับปรุง

3.3 นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา-กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบประเมินฯ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ปฏิบัติจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สำรวจจำนวนข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 สังกัดกรมต่าง ๆ ที่มีผู้ครองตำแหน่งอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำแนกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก จ)

2. ทำหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 76 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 ทุกสังกัดภายในจังหวัด โดยให้ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 ประเมิน

3. จัดส่งแบบประเมินไปให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งสิ้น 18,756 ฉบับ ได้รับแบบประเมินกลับคืนมาเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 15,079 ฉบับ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบประเมินที่ส่งไปและที่ได้รับกลับคืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบประเมินที่ส่งไป	แบบประเมินที่ได้รับกลับคืน	
		จำนวน	ร้อยละ
ผู้บังคับบัญชา	6,252	4,847	77.53
เพื่อนร่วมงาน	6,252	5,055	80.85
อาจารย์ 3	6,252	5,129	82.04
รวม	18,756	15,079	80.39

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ 3 แยกการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

1. ผลการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่
2. ผลการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานการจัดการศึกษา

ข้อมูลในตอนที่ 2 นี้ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดระดับการปฏิบัติและคะแนนไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติทุกอย่าง ให้ 5 คะแนน
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติเพียง 4 อย่าง ให้ 4 คะแนน
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติเพียง 3 อย่าง ให้ 3 คะแนน
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติเพียง 2 อย่าง ให้ 2 คะแนน
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติเพียง 1 อย่าง ให้ 1 คะแนน

ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานของอาจารย์ 3 และมาตรฐานการศึกษา ใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ คือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2539 : 100)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และจัดลำดับความสำคัญ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายและตารางประกอบความเรียง